

Апарат

Клим Поліщук

Я був у ярмі!.. **Я** справжня людина, мистець і... революціонер... Смієтесь?!. Дивуєтесь?!

Добре! Хвилинку уваги, лише хвилинку одну і вам все буде зрозуміло!..

Тепер "мені лячно", як сказав сучасний поет, а через те я не можу знайти точки опори...

Ні, се щось не те! — **Я** про інше хотів. — Між іншим, сьогодні вечір чудовий. — Як видно, то весна не жартує. Починає буяти молода кров, розбурхується приспана сила, дрижить надійно серце і т. д., і т. д.

Ізнов не про се...

.. Існував апарат такий, що тероризував мене... Складався він і з безлічі коліщаток, колючих шпильок і обурюючого шепоту...

Цей апарат працював на користь дезорганізації мого духовного єства. Спершу, коли я тільки що відчув на собі його руйнне ділання, протестував, змагався—погорджував...

Згодом я цю позицію втратив і перейшов до боротьби в "чистому полі".—Втікав на цілу ніч з хати і ночував на міських бульварах.

Моя подруга розцвітала. Іноді, коли була в доброму гуморі, кидала одно:

—Який ти ревнивий!..

Я всміхався і на слідуючу ніч покірно йшов на бульвари, бо цього вимагав апарат...

Властиво, мене апарат не обурював. Обурювала моя тимчасовії подруга, при участі якої він працював. А як подумати, що всьому виною був не хто інший, як моя наївність, що дозволила мені колись написати пару безглуздо-сентиментальних віршиків страшно робиться...

І в результаті наївності—мої суцільні духовні скарби віднсс ли до ломбарду непотрібних речей, а проклятий апарат шептав:

—Ревнивий... Божевільний... Хам... Більшовик...

Часто я приходив додому лише на якусь годину. Писав по замовленню газетного фейлетона, викурював пару цигарок, клав на писальний стіл гроші, ще хвилинку думав про сучасні умовний життя і скоренько зникав. Часами не хотілося зникати, але за стіною, в помешканні господарки, починається праця. Спершу бренькала гітара, потім незнайомий мужеський голос виспівував отее безглузде й дурне—"Сластоострастных снов была ночь полна", а ще потім срібний голос моєї подруги затягав — "Мне все равно"...

Терпіння моє вривалося, я кидав перо, вставав і починав схвильовано ходити по кімнаті. Майже несвідомо мої уста вимовляли: "Так збожеволіти можна!.. Так збожеволіти можна!.."

Але, зачувши мої нервові кроки, моя подруга входила до мене і... кидала презирливий погляд:

—Тоже коханець знайшовся!..

Температура підвищувалась. В кімнаті не ставало повітря. Я мусив йти на бульвари.

І в той час, як я виходив, апарат шепотів:

— Пішов?..

—Так!

Вже за дверима моє вухо ловило: "Сладострастных снов была ночь полна"...

Так було весь час, але сьогодні все змінилося. Я прийшов додому і сказав:

— Нам не по дорозі... Є багато шляхів навкруг нас і є куди ступити... Бувай здорова і щаслива!..

— Куди ти?!

— Йду до революції...

Встає, і жах невимовний намалювався в її очах.

—Як же так?! — зойкнула вона.

— Ніяк! Йду собі, та й годі!..

І тут я відчув, як за стіною запрацював апарат. Його незримі коліщатка скажено крутилися, але вже ні одна шпилька не вколола мене.—З приємністю зрозумів, що вони на сей раз крутилися навпаки...

Гітара перестала бренькати, мужеський голос зацікавив, а моя подруга ніяково затопталася на місці:

— Ти мене не залишиш?!.

Я вагався.

—Не залишиш! Будеш зі мною завжди, завжди...

— Гм... — почав я.—Але ж ти знаєш, який я ревнивий...

—Ти добрий! Добрий!.. Розумієш?..

І справді, я добрий! Се я зробив лиш тепер, коли мені так "лячно"...

Там чекає Революція, а я сиджу в своїй кімнаті і тішуся тим, що маю змогу вільно записувати ці рядки про те, що надворі чудовий вечір, що коло мене моя подруга і що... проклятий апарат більше не існує.

Вічна йому пам'ять!

Ах, вибачайте! Я зовсім не те. Властиво, я хотів сказати, що мені не тільки "лячно", але й соромно...

м. Київ,

1920р., 1 травня